

סיפור נפלא מבעל צדקה.

תלמיד חכם וירא שמים מלא בתורה, יראה והי' עובד ה'. הי' מחזיק ארענדא עבור בני הכפרי, היינו עבור האי"י [האנשים יהודים] הדרים שמה והי' לו הון ועושר בביתו וגם הי' ת"ח [תלמיד חכם] גדול שהי' עוסק יומם ולילה בתורה הקדושה והי' בקי בש"ס ופוסקים, רק הנהגת ביתו הי' על דרך הקמצנות, גם לא הי' נותן צדקה לשום עני. ואף פרוסת לחם לרעב לא הי' נותן, ואחרי כי ביתו היה על אם הדרך והי' ירא פן ידחקו אותו העובדים והשבים העניים, לכן עשה גדר לעצמו שלא להכניס בתוך ביתו שום ישראל מהעובדים והשבים ואף מי שרוצים לקנות מאתו במחיר. וכמה פעמים הי' דופקים על דלתותיו רעבים גם צמאים שרצו לקנות מאתו במחיר, והוא לא הי' נוטה להם אונים ולא פתח להם דלתותיו ואף בחורף בזמן הקור שהעובדים והשבים הי' רוצים לכווס לתוך ביתו לנוח מעט ולחמם את נפשם והוא בערפו הקשה לא פתח להם דלתותיו ולא הי' מניחן לכווס לתוך ביתו. כך הי' מנהגו

סיפור נפלא מבעל צדקה.

תלמיד חכם וירא שמים מלא בתורה וירא וי' עובד ה'. הי' מחזיק ארענדא עבור בני הכפרי היינו עבור האי"י הדרים שמה וי' לו הון ועושר בביתו וגם הי' ת"ח גדול שהי' עוסק יומם ולילה בתורה הקדושה וי' בקי בש"ס ופוסקים רק הנהגת ביתו הי' על דרך הקמצנות גם לא הי' נותן צדקה לשום עני. ואף פרוסת לחם לרעב לא הי' נותן ואחרי כי ביתו היה על אם הדרך והי' ירא פן ידחקו אותו העובדים והשבים העניים, לכן עשה גדר לעצמו שלא להכניס בתוך ביתו שום ישראל מהעובדים והשבים ואף מי שרוצים לקנות מאתו במחיר. וכמה פעמים הי' דופקים על דלתותיו רעבים גם צמאים שרצו לקנות מאתו במחיר. והוא לא הי' עומד להם אונים ולא פתח להם דלתותיו ואף בחורף בזמן הקור שהעובדים והשבים הי' רוצים לכווס לתוך ביתו לנוח מעט ולחמם את נפשם והוא בערפו הקשה לא פתח להם דלתותיו ולא הי' מניחן לכווס לתוך ביתו. כך הי' מנהגו

משנים רבות ע"כ [על כן] כל האורחים העניים והעובדים והשבים הי' מכירין אותו היטב לכן הי' דרכם לדלג את בית האיש הנ"ל, ולא לנוח שם בשום פעם משום שהי' מכירין את טבעו כי ברע הוא. פעם אחת קרה להם מקרה שנסעו בלילה עם עגלה שלהם הטעונה משא כבד מאוד והי' אז גשם שוטף עם רוח חזק המוליך את הגשם נגד פניהם והמה הי' קרובים לבית של איש הת"ח [התלמיד חכם] הנ"ל. אזי אמרו זה לזה שצריכים להטות לבית האיש הנ"ל. אף כי איננו מניח לכווס בתוך הבית בכל זאת יחסו שמה תחת קיר אחד במקום שאין הרוח יכול להוליך שם הגשם. וכן עשו שנטו אצל ביתו תחת קיר אחד והם הי' עייפים מהדרך ובגדיהם נתמלאו ממי הגשם והי' מתאווים לנוח מעט מלבד אכילה ושתייה שהי' רעבים והי' יראים לכווס בתוך הבית. יען המה יודעים ומכירים דרכו בקמצנות. בתוך כך שמעו קול שיחות אנשים יהודים בתוך הבית. והבינו שהאנשים האלה הם עובדים ושבים ויתפלאו על זה להיות בתוך

ביתו של זה עוברים ושבים, מה היום מיומים? בתוך כך יצא הבעל הבית התי"ח [התדמיד חכם] ואמר להם בפנים צהובות ובפנים שוחקות: "אחי, למה תעמדו בחוץ? באו אלי האהלה." והי' הדבר הזה לפלא גדול בעיניהם. ויבאו לתוך הבית וינוחו מעט, ונתן להם יין שרף טוב וחזק, ומיני מתיקה להחיות את נפשם ואח"כ [ואחר כך] ערך לפניהם שלחן והאכילם והשקם ממיטב שלחנו. וידבר עמם רכות כמנהג הכנסת אורחים הצדיקים. והאנשים התפלאו ע"ז [על זה] ולא ידעו פתרון לזה איך נהפך לאיש אחר עד שהרה"י [י]בו בנפשם עוז לשאול את הבע"ב [הבעל הבית] הנ"ל הפליאה שלהם, איך הוא נהפך לאיש אחר. ויספר להם הבע"ב [הבעל הבית] את אשר קרהו, היינו כי זה איזה שבועות קודם, אשר שכב בלילה על מטתו לישן שינת הלילה וראה בחלומו הוא חולה ושוכב על ערש דוי זה מאיזה ימים, ואשתו תשמשוהו. ויאמר לאשתו: 'הלא אתה רואה בעיניך שאני חולה גדול בסכנה זה מאיזה ימים ומדוע אין אתה משגיח עלי להעיר מלהביא רופא מומחה [דאקטאר] לרפאות אותי?' "אזי

מעשיות נוראים ונפלאים ז

ציוו של זה עוצרים ושבים מה היום מיומים בתוך כך יצא כנעל הבית התי"ח ואמר להם בפנים לבובות ופנים שוחקות אחי למה תעמדו בחוץ בלא חלי האכלה והי' הדבר הזה לפלא גדול בעיניהם ויצאו לתוך הבית וינוחו מעט ונתן להם יין שרף טוב וחזק ומיני מתיקה להחיות את נפשם ואח"כ ערך לפנים שלחן והאכילם והשקם ממיטב שלחנו וידבר עמם רכות כמנהג הכנסת אורחים הצדיקים והאנשים התפלאו ע"ז ולא ידעו פתרון לזה איך נהפך לאיש אחר עד שסכנו בנפשם עוז. לשאול את הבע"ב הנ"ל הפליאה שלהם, איך הוא נהפך לאיש אחר עד שהרה"י [י]בו בנפשם עוז לשאול את הבע"ב [הבעל הבית] הנ"ל הפליאה שלהם, איך הוא נהפך לאיש אחר. ויספר להם הבע"ב [הבעל הבית] את אשר קרהו, היינו כי זה איזה שבועות קודם, אשר שכב בלילה על מטתו לישן שינת הלילה וראה בחלומו הוא חולה ושוכב על ערש דוי זה מאיזה ימים ואשתו תשמשוהו ויאמר לאשתו בלא חלי רואה בעיניך שאני חולה גדול בסכנה זה מאיזה ימים ומדוע אין אתה משגיח עלי להעיר מלהביא רופא מומחה [דאקטאר] לרפאות אותי. אזי שמעתי לקולי. וחשלה את כמשרתי שלי עם סעודה והסוס שלי לתוך העיר והביא רופא קטן [פעלשעד] ויראני הרופא הנ"ל ויכתוב [ריצעפט באפטטיק] כמנהגם והוביל המשרת הנ"ל את הרופא בחזרה לתוך העיר ולקח הריצעפט בהאפטטיק והביא אלי. ולקחתי את הרפואה הנ"ל איזה ימים עד שסכנתי בנפשי שהחולי התגבר ויותר ויותר. אזי אמרתי לאשתי: 'מדוע לא הבאת הרופא המומחה היותר גדול בתוך העיר? הלא אתה רואה בעיניך שהרפואה שנתן הרופא קטן לא הועיל מאומה שהחולי התגבר ויותר ויותר. למה לא הבאת הרופא המומחה? לכן צותה אשתי את המשרת שיסע להעיר להביא הרופא מומחה כאשר ציוה החולה. ויסע המשרת להעיר ויביא את הרופא מומחה ויתן לו ריצעפט. והמשרת הוביל הרופא מומחה בחזרה להעיר ויקח שם בהאפטטיק את הריצעפט והביא לי את הריצעפט. והנה כאשר לקחתי את הריצעפט, אזי הגבירה אצלי המחלה יותר ויותר וחליתי עוד שני ימים עד שהרגשתי בנפשי שכוחותי מתדלדלים מעט מעט ושצריך אני בקרוב למות ונדמה אצלי שבני ביתי מסבבים מטתי ומחכים

שמעה לקולי. ותשלח את המשרת שלי עם העגלה והסוס שלי לתוך העיר והביא רופא קטן [פעלשעד]. ויראני הרופא הנ"ל ויכתוב [ריצעפט באפטטיק] כמנהגם והוביל המשרת הנ"ל את הרופא בחזרה לתוך העיר ולקח הריצעפט בהאפטטיק והביא אלי. ולקחתי את הרפואה הנ"ל איזה ימים עד שהרגשתי בנפשי שהחולי התגבר ויותר ויותר. אזי אמרתי לאשתי: 'מדוע לא הבאת הרופא המומחה היותר גדול בתוך העיר? הלא אתה רואה בעיניך שהרפואה שנתן הרופא קטן לא הועיל מאומה שהחולי התגבר ויותר ויותר. למה לא הבאת הרופא המומחה? לכן צותה אשתי את המשרת שיסע להעיר להביא הרופא מומחה כאשר ציוה החולה. ויסע המשרת להעיר ויביא את הרופא מומחה ויתן לו ריצעפט. והמשרת הוביל הרופא מומחה בחזרה להעיר ויקח שם בהאפטטיק את הריצעפט והביא לי את הריצעפט. והנה כאשר לקחתי את הריצעפט, אזי הגבירה אצלי המחלה יותר ויותר וחליתי עוד שני ימים עד שהרגשתי בנפשי שכוחותי מתדלדלים מעט מעט ושצריך אני בקרוב למות ונדמה אצלי שבני ביתי מסבבים מטתי ומחכים

על יציאת נשמתו. ובעוד איזה שעות נדמה לי כאלו תמו כל כוחותי ויצתה נשמתו וכל ב"ב [בני ביתי] ספדו אותי כמו שלש שעות ואח"כ [ואחר כך] התחילו לדבר על אודותי מענייני הקבורה. ואז הי' בערב אזי אמרה אשתי להמשרת הנ"ל שיאסור הסוס עם העגלה ויקח אותי העירה לדבר עם החברה קדישא שיקבירני. וכן עשה המשרת שאסר הסוס עם העגלה ויקח אותי ויתנני לתוך העגלה. אח"כ [אחר כך] שאל המשרת את אשתי שתתן לו איזה סדינים של פשתן לעשות לי מהן תכריכין. אזי רצתה אשתי ליתן סדיני פשתן טובים. אזי אמרה כלתי לאשתי כי די עבורי בגדים קרועים ובלוים. אזי לקחה אשתי סדיני פשתן קרועים מאוד וגרועים ונתנה להמשרת והניח בעגלה. אח"כ [אחר כך] אמר המשרת לאשתי שתתן לו מעות עבור החברה קדישא. ולקחה אשתי עשרה ר"כ [רובל כסף] ונתנה לו. אזי נסע אתי העירה. ויהי כאשר בא להעיר הי' אזי זמן שינה שהיו כל אנשי העיר ישינים על מטתם. והי' חפץ להוליך אותי לבעל בית הקברות. אזי אמר הבעל בית הקברות להמשרת שאינו מניח אותי תחלה בביתו עד שיקח רשות מהגבאים דח"ק [דחברה קדישא]. אזי נסע המשרת אתי לגבאי אחד מחברה

על יציאת נשמתו ובעוד איזה שעות נדמה לי כאלו תמו כל כוחותי ויצתה נשמתו וכל ב"ב ספדו אותי כמו שלש שעות ואח"כ התחילו לדבר על אודותי מענייני הקבורה. ואז הי' בערב אזי אמרה אשתי להמשרת הנ"ל שיאסור הסוס עם העגלה ויקח אותי העירה לדבר עם החברה קדישא שיקבירני. וכן עשה המשרת שאסר הסוס עם העגלה ויקח אותי ויתנני לתוך העגלה. אח"כ [אחר כך] שאל המשרת את אשתי שתתן לו מעות עבור החברה קדישא. ולקחה אשתי עשרה ר"כ [רובל כסף] ונתנה לו. אזי נסע אתי העירה. ויהי כאשר בא להעיר הי' אזי זמן שינה שהיו כל אנשי העיר ישינים על מטתם. והי' חפץ להוליך אותי לבעל בית הקברות. אזי אמר הבעל בית הקברות להמשרת שאינו מניח אותי תחלה בביתו עד שיקח רשות מהגבאים דח"ק [דחברה קדישא]. אזי נסע המשרת אתי לגבאי אחד מחברה

קדישא ודפק בחלון להקיצו משנתו. ויקץ הגבאי ויאמר לו: 'מי אתה כי נוערת להקיץ אותי מתרדמת?' ויען לו המשרת: 'אני הוא המשרת של בעה"ב [בעל הבית] פלוני והבאתי את הבע"ב [הבעל בית] שלי על העגלה, אשר הוא מת. ואני שואל רשות מאתך לקבורו.' וישאל לו הגבאי: 'כמה מעות הבאת להח"ק [להחברה קדישא] עבור זה?' ויען לו: 'עשרה ר"כ [רובל כסף]'. ויחר אף הגבאי ויאמר: 'לאיש כזה אשר בחייו לא נתן צדקה מאומה ולא הניח עני ואביון על מפתן ביתו, לאיש כזה אני לוקח י' זהובים! לא, לא, לא, גש הלאה!' אזי נסע המשרת עמי לגבאי שני והקיש לו על חלונו להקיצו משנתו. ויקץ הגבאי שני, ויאמר לו הגבאי שני: 'מי אתה?' כנ"ל. ויען לו המשרת כנ"ל: 'כי צריך אני לקבור אח הבע"ב [הבעל בית] שלי אשר הוא מת וצריך אני ליטול רשות מאתך.' וישאל לו הגבאי שני: 'כמה מעות הבאת להח"ק [להחברה קדישא]?' ויען לו המשרת: 'עשרה ר"כ [רובל כסף]'. ויחר אפו של הגבאי שני ג"כ [גם כן] ויאמר לו: 'גש הלאה! לאיש כזה שלא הניח עני ואביון על מפתן ביתו אני לוקח עשרה ר"כ [רובל כסף]! לא, לא, לא, גש הלאה!' ויסע עמי

להראש החברה ויען אותו ג"כ [גם כן] כנ"ל אזי סבל מזה המשרת רוב צער ויגון כי לא ידע מה לעשות עמדי ויעץ בנפשו להניח אותי בבית הכנסת או בבית המדרש במקום אשר יהי יכולת בידו, והוא יסע לביתו. ויסע אתי אצל בהכ"נ [בית הכנסת] ובהמד"ש [ובית המדרש] והנה שם סגור ומסוגר ולא היה יכול להכניס אותי שמה. אח"כ [אחר כך] מצא כי הבהכ"נ [הבית הכנסת] של עזרת נשים פתוח. אזי לקח המשרת אותי מן העגלה והכניסני לבהכ"נ [לבית הכנסת] של עזרת נשים ויעזוב אותי שמה והדלת סגור בעדי. והמשרת ישב בתוך העגלה לנסוע לביתו. בתוך כך נסע דרך גבאי אחד. אזי הקיש לו שנית בחלון להקיצו משנתו. ויספר לו המשרת כי הניח אותי בבהכ"נ, בבית הכנסת של עזרת נשים. ותכף כאשר ספר זאת להגבאי דרך החלון, אזי תכף נסע המשרת משם לביתו בחפזון מחמת שירא מאנשי העיר. ויהי כאשר שמע הגבאי זאת אזי חרה אפו מאוד ותיכף קם ממנוחתו בחפזון והקיץ את משרתו וישלחהו להקיץ משנתם את כל אנשי החברה מגדול ועד קטן ולעשות אסיפה רבה בתוך בהכ"נ [בית הכנסת] הגדולה מה לעשות בזה הענין. על כן האירו הרבה נרות בתוך בהכ"נ [בית הכנסת] הגדולה ויאספו שמה כל אנשי החברה (ואני כאשר הייתי שוכב בעזרה נשים של בהכ"נ [בית הכנסת] הגדולה שמעתי והרגשתי את כל אשר הם מדברים ועושים בבהכ"נ [בבית הכנסת]) ויאמרו איש אל אחיו: 'הנשמע נבלה כזו להטיל עלינו לקוברו בע"כ [בעל כורחנו] לאיש כזה שלא הניח עני ואביון על מפתן ביתו ואף לעוברים ושבים העשירים לא הי' מוכר להם במחיר לחם אשר יחסר להם בדרך ולא הי' מניחים לכנוס בתוך ביתו. לאיש כזה לא תתנקם נפשנו!! ויועצו בנפשם לקחת מאתו דמי קבורה לא פחות ממאה ר"כ [רובל כסף] אף פ"א [פה אחד]. אח"כ [אחר כך] חשבו עצה מה לעשות בזה שהמשרת עזב אותי בבהכ"כ [בבית הכנסת] של עזרת נשים. אזי קראו להשמש דח"ק [דחברה קדישא] ושאלו אותו אם אינינו ירא בלילה לקחת אותי בחזרה לביתי. ויאמר השמש: 'הנני'. אזי לקחו שני סוסים טובים ואסרו אותם בתוך עגלה והשקו את השמש יין שרף לרוב שלא יפחד ממני. אזי לקח אותי השמש על העגלה, והם נתנו אומר וציוה להשמש שלא יקח מאתם לא פחות ממאה ר"כ [רובל כסף] ואם לא יתנו לו, אזי יעזוב אותי שמה. והוליד אותי השמש בחפזון לביתי.

לכראש החברה ויען אותו ג"כ כנ"ל אזי סבל מזה המשרת רוב צער ויגון כי לא ידע מה לעשות עמדי ויעץ בנפשו להניח אותי בבית הכנסת או בבית המדרש במקום אשר יהי יכולת בידו, והוא יסע לביתו. ויסע אתי אצל בהכ"נ [בית הכנסת] ובהמד"ש [ובית המדרש] והנה שם סגור ומסוגר ולא היה יכול להכניס אותי שמה. אח"כ [אחר כך] מצא כי הבהכ"נ [הבית הכנסת] של עזרת נשים פתוח. אזי לקח המשרת אותי מן העגלה והכניסני לבהכ"נ [לבית הכנסת] של עזרת נשים ויעזוב אותי שמה והדלת סגור בעדי. והמשרת ישב בתוך העגלה לנסוע לביתו. בתוך כך נסע דרך גבאי אחד. אזי הקיש לו שנית בחלון להקיצו משנתו. ויספר לו המשרת כי הניח אותי בבהכ"נ, בבית הכנסת של עזרת נשים. ותכף כאשר ספר זאת להגבאי דרך החלון, אזי תכף נסע המשרת משם לביתו בחפזון מחמת שירא מאנשי העיר. ויהי כאשר שמע הגבאי זאת אזי חרה אפו מאוד ותיכף קם ממנוחתו בחפזון והקיץ את משרתו וישלחהו להקיץ משנתם את כל אנשי החברה מגדול ועד קטן ולעשות אסיפה רבה בתוך בהכ"נ [בית הכנסת] הגדולה מה לעשות בזה הענין. על כן האירו הרבה נרות בתוך בהכ"נ [בית הכנסת] הגדולה ויאספו שמה כל אנשי החברה (ואני כאשר הייתי שוכב בעזרה נשים של בהכ"נ [בית הכנסת] הגדולה שמעתי והרגשתי את כל אשר הם מדברים ועושים בבהכ"נ [בבית הכנסת]) ויאמרו איש אל אחיו: 'הנשמע נבלה כזו להטיל עלינו לקוברו בע"כ [בעל כורחנו] לאיש כזה שלא הניח עני ואביון על מפתן ביתו ואף לעוברים ושבים העשירים לא הי' מוכר להם במחיר לחם אשר יחסר להם בדרך ולא הי' מניחים לכנוס בתוך ביתו. לאיש כזה לא תתנקם נפשנו!! ויועצו בנפשם לקחת מאתו דמי קבורה לא פחות ממאה ר"כ [רובל כסף] אף פ"א [פה אחד]. אח"כ [אחר כך] חשבו עצה מה לעשות בזה שהמשרת עזב אותי בבהכ"כ [בבית הכנסת] של עזרת נשים. אזי קראו להשמש דח"ק [דחברה קדישא] ושאלו אותו אם אינינו ירא בלילה לקחת אותי בחזרה לביתי. ויאמר השמש: 'הנני'. אזי לקחו שני סוסים טובים ואסרו אותם בתוך עגלה והשקו את השמש יין שרף לרוב שלא יפחד ממני. אזי לקח אותי השמש על העגלה, והם נתנו אומר וציוה להשמש שלא יקח מאתם לא פחות ממאה ר"כ [רובל כסף] ואם לא יתנו לו, אזי יעזוב אותי שמה. והוליד אותי השמש בחפזון לביתי.

אזי הקיש השמש בחלון לפתוח לו
הדלת ושאלו לו: 'מי אתה?' ויאמר
להם: 'אני הוא השמש של הח"ק
[החברה קדישא] והבאתי בחזרה את
הבעה"ב [הבעל הבית] המת אשר
עזבתם בבהכ"נ [בבית הכנסת] של ע"ג
[עיר גדולה] ויהי אצלכם בעה"ב [בעל
הבית] המת וכבשו אותו במלח שלא
להסריח' וכששמעו ב"ב [בני בית]
את זאת אזי נתנו את קולם בבכי
ושאלו אותו מה המה מבקשים בעד
הקבורה. ויאמר להם השמש שהוא
לא פחות ממאה ר"כ [רובל כסף]. אזי
נתנו את קולם בבכי יותר כי מאה ר"כ
[רובל כסף] לפי קמצנותם הוא דבר
גדול מאוד. והשמש הזה הוא אץ
לדרכו לחזור לביתו ויאמר להם: 'אל
תאחרו אותי. השיבו לי תשובה נכונה
אם נותנים אתם לי המאה ר"כ [רובל
כסף] אזי אקח אותו בחזרה להעיר,
לעשות צרכיו ולקבור אותו. ואם לא
אזי תאמרו מהר ואשליך אותו לארץ
ואסע לביתי והמת יהי לכם'. אזי
ראתה אשתי שאין לה עצה אחרת. אזי
לקחה בע"כ [בעל כורחה] מאה ר"כ
[רובל כסף] ונתנה להשמש. אז לקח
אותי השמש בחזרה להעיר וביא

אזי הקיש השמש בחלון לפתוח לו
הדלת ושאלו לו: 'מי אתה?' ויאמר
להם: 'אני הוא השמש של הח"ק
[החברה קדישא] והבאתי בחזרה את
הבעה"ב [הבעל הבית] המת אשר
עזבתם בבהכ"נ [בבית הכנסת] של ע"ג
[עיר גדולה] ויהי אצלכם בעה"ב [בעל
הבית] המת וכבשו אותו במלח שלא
להסריח' וכששמעו ב"ב [בני בית]
את זאת אזי נתנו את קולם בבכי
ושאלו אותו מה המה מבקשים בעד
הקבורה. ויאמר להם השמש שהוא
לא פחות ממאה ר"כ [רובל כסף]. אזי
נתנו את קולם בבכי יותר כי מאה ר"כ
[רובל כסף] לפי קמצנותם הוא דבר
גדול מאוד. והשמש הזה הוא אץ
לדרכו לחזור לביתו ויאמר להם: 'אל
תאחרו אותי. השיבו לי תשובה נכונה
אם נותנים אתם לי המאה ר"כ [רובל
כסף] אזי אקח אותו בחזרה להעיר,
לעשות צרכיו ולקבור אותו. ואם לא
אזי תאמרו מהר ואשליך אותו לארץ
ואסע לביתי והמת יהי לכם'. אזי
ראתה אשתי שאין לה עצה אחרת. אזי
לקחה בע"כ [בעל כורחה] מאה ר"כ
[רובל כסף] ונתנה להשמש. אז לקח
אותי השמש בחזרה להעיר וביא
אותי להבעל בית הקברות אשר שם יש
חדר מיוחד שמטהרים שם מתים. אח"כ [אחר כך]
לקחו אותי המשמשים מחברה קדישא להתעסק בי
ברוב בזיון וחרפה. ויהי כאשר הציגו אותי ערום
לטהרני, אזי הלך אחד מהמשמשים והכה אותי על
אחורי ויאמר: 'זה האיש הרע שלא הניח עני ואביון
על מפתן ביתו'. וזה אומר בסגנון אחד וזה
אומר בסגנון אחר. אזי יכולתי לסבול הבזיון
וחשבתי בנפשי מתי אזכה שיקברוני ואפדה את
נפשי מכל הבזיונות ומהבזיון של אנשים המשמשים את
המת. אח"כ [אחר כך] שכבתי בקבר כל היום ואין
מבקש עלי. אזי גדלה אצלי הפלא עד
למאוד כי ידעתי על נכון כי יש דין וחשבון
אחר המות. ואני שוכב כל היום ואין דורש עלי
וכזה עד שלשה ימים שכבתי בקבר ואין דורש
עלי. ואחרי שלוש ימים בא אלי מלאך אחד
ואמר לי: 'קום ממשכבך ולך אתי למקום שאנהיגך'. אזי
קמתי והלכתי אחריו במקומות נוראים עד
מאוד עד שהגעתי למקום אשר שם יושבים בית
דין של מעלה לשפוט את האדם על כל מעלליו.
ושם העמיד אותי המלאך לפנייהם ועמדתי אצל
הפתח וארכובותי דא לדא נקשן [=זה לזה נוקשים]
מרום פחד. ויראה ויאמר אלי הראש ב"ד [בית דין]:
'גשה נא אלי'. וגשתי אצלם וישאלני הראש

ב"ד [בית דין]: 'אתה יורע כי זהו אצלך אחר המיתה וכי הובאת לכאן לתת דין וחשבון על כל מפעליך ומעשיך שעשית בעולם בימי חיידך?' ואמרתי לו: 'ידעתי מזה, ידעתי.' וישאלני הראש ב"ד [בית דין]: 'עסקת בתורה?' ואמרתי לו: 'הן.' ויאמר לי הראש ב"ד [בית דין]: 'מי מעיד בך?' מיד באו כל המסכתות מתלמוד בבלי וירושלמי וכל מסכת ומסכת העידה בי שלמדתי גם שארי ספרים, ספרי הרמב"ם, רי"ף [רבי יצחק בן יעקב אלפסי], טורים ושלחן ערוך. וכל אחד ואחד העיד אמת ואני הייתי אז ברוב שמחה. אח"כ [אחר כך] שאלו אותי: 'עסקת באמונה?' לפי הגמ' [הגמרא] מוכח ששואלים תחלה: עסקת באמונה? ואולי הי' ג"כ [גם כן] המעשה ששאלו אותי תחילה: עסקת באמונה? ואח"כ [ואחר כך] שאלו: 'עסקת בתורה?' ואמרתי להם: 'הן.' ובררו זאת. אח"כ [אחר כך] שאלו אותי אם עסקת בצדקה ובגמילות חסדים. וכששאלו אותי כך אזי נבהלתי מאוד כי הרגשתי בנפשי כי זאת אין בי כלל, לכן שתקתי. אח"כ [אחר כך] אמר הראש ב"ד [בית דין]: 'יבואו עדים ויעידו ע"ז [על זה].'

ב"ד אחת יורע כי זהו אללך אחר המיתה וכי הובאת לכאן לתת דין וחשבון על כל מפעליך ומעשיך שעשית בעולם בימי חיידך ואמרתי לו ידעתי מזה וישאלני הראש ב"ד עסקת בתורה ואמרתי לו הן ויאמר לי הראש ב"ד מי מעיד בך מיד באו כל המסכתות מתלמוד בבלי וירושלמי וכל מסכת ומסכת העידה בי שלמדתי גם שארי ספרים ספרי הרמב"ם רי"ף טורים ושלחן ערוך וכל אחד ואחד העיד אמת ואני הייתי אז ברוב שמחה אח"כ שאלו אותי עסקת באמונה ואולי הי' ג"כ המעשה ששאלו אותי תחילה עסקת באמונה ואח"כ שאלו עסקת בתורה ואמרתי להם הן ובררו זאת אח"כ שאלו אותי אם עסקת בצדקה ובגמילות חסדים ונבהלתי מאוד כי הרגשתי בנפשי כי זאת אין בי כלל לכן שתקתי אח"כ אמר הראש ב"ד יבואו עדים ויעידו ע"ז באו אנשים עניים ואביונים מקצת הארץ עד אין מספר יש מהן שהעידו שבקשו מאתי נדבה ולא מאתי נדבה או אכילה ושתייה ואני השבתי את פניהם ריקם ולא הניחם על פתח ביתי. ויש מהן שהעידו שהם לא בקשו מאתי רק לנוח בתוך ביתי מעייפות הדרך, ולא הניחם בתוך ביתי. ויש מהן שהעידו שבקשו מאתי לקנות דבר מאכל במחיר ולא רציתי. ויש מהן שהעידו שדחפתי אותם מתוך ביתי ואין לשער החרפה והכלימה שסבלתי אז. אח"כ [אחר כך] יצא הפסק דין מאתם שיתנו לי ברירה לברור אחת משתי אלה: או להיות בגיהנום חודש אחד או להיות מגולגל בפעם שנית ולהיות נולד בזה העולם אולי יתקן זה העון. וחשבתי בנפשי שיותר טוב לברור העונש של גיהנום על חודש אחד מלהתגלגל להיות נולד בפעם שנית, כי מי יודע אם אהי עשיר בפעם שנית שאוכל לעשות צדקה וג"ח [גמילות חסדים] ויודע אם אוכל לכופ יצרי הרע בפעם שנית, כי בפעם זה לכל הפחות עסקתי בתורה הרבה ובפעם שנית איני יודע אם אזכה לזה לכן גמרתי בנפשי לברור העונש של גיהנום על חודש. אזי לכל הפחות אחר עבור החודש אזכה לחיי העולם הבא עבור התורה שעסקתי בה הרבה, לכן אמרתי להם שאני בורר העונש של גיהנום על חודש. אזי תכף

אזי באו אנשים עניים ואביונים מקצת הארץ עד אין מספר יש מהן, שהעידו שבקשו מאתי נדבה או אכילה ושתייה, ואני השבתי את פניהם ריקם ולא הניחם על פתח ביתי. ויש מהן שהעידו שהם לא בקשו מאתי רק לנוח בתוך ביתי מעייפות הדרך, ולא הניחם בתוך ביתי. ויש מהן שהעידו שבקשו מאתי לקנות דבר מאכל במחיר ולא רציתי. ויש מהן שהעידו שדחפתי אותם מתוך ביתי ואין לשער החרפה והכלימה שסבלתי אז. אח"כ [אחר כך] יצא הפסק דין מאתם שיתנו לי ברירה לברור אחת משתי אלה: או להיות בגיהנום חודש אחד או להיות מגולגל בפעם שנית ולהיות נולד בזה העולם אולי יתקן זה העון. וחשבתי בנפשי שיותר טוב לברור העונש של גיהנום על חודש אחד מלהתגלגל להיות נולד בפעם שנית, כי מי יודע אם אהי עשיר בפעם שנית שאוכל לעשות צדקה וג"ח [גמילות חסדים] ויודע אם אוכל לכופ יצרי הרע בפעם שנית, כי בפעם זה לכל הפחות עסקתי בתורה הרבה ובפעם שנית איני יודע אם אזכה לזה לכן גמרתי בנפשי לברור העונש של גיהנום על חודש. אזי לכל הפחות אחר עבור החודש אזכה לחיי העולם הבא עבור התורה שעסקתי בה הרבה, לכן אמרתי להם שאני בורר העונש של גיהנום על חודש. אזי תכף

ומיד בא אלי מלאך משחית אחד להוליכני לגהינם. ויוליך אותי יום אחד ושני ימים ושלושה ימים וגם הלילות עמהם וגם שבועה אחת ושני שבועות ושלושה שבועות עד אשר קצה את נפשי בדרך עד שחשבתי בלבי מתי אזכה לראות פני הגהינם. וכאשר אנכי רציתי לנוח מעט מעט מעייפות הדרך הגדול והנורא, אזי המלאך משחית גוער בי ומכה אותי עד שאני מוכרח ללכת יומם ולילה בלא הפסק. עד שהלכתי כך ארבעה שבועות בלי הפסק. אח"כ [אחר כך] הרגשתי בנפשי חמימות ומה שהלכתי יותר אזי הרגשתי בנפשי יותר חמימות. אז אמרתי בנפשי כי עתה בוודאי אני קרוב לגהינם והחמימות הזה הוא מאור ומאש הגהינם שחמימותיו הולכים למרחוק. אך מה שהלכתי יותר אזי גברה אצלי החמימות עד שלא יכולתי לסובלו. אזי פשטתי את בגדי בכדי להקל מעלי החמימות מעט והלכתי עוד ערום עד שלא הי' לי באפשרות לסובלו. אז אמרתי להמלאך שיוליכינו בחזרה להשופטים כי אני רוצה, לברור את העונש השני

להיות מגולגל בפעם שנית כי לא אוכל לסבול את החמימות בשום אופן. אז גער בי המלאך והכה אותי ויאמר לי: 'לך הלאה כי אני מוכרח לקיים שליוחותי, ואם לא אענש גם אנכי.' אזי הלכתי עוד עד שמתוך החמימות התחיל לחרך גופי והארץ הי' חם כ"כ [כל כך] כתנור של כבשן. לכן חרך עקבי אשר דרכתי בהן על הארץ ולא הי' בי יותר כח להלוך עד שנפלתי על הארץ ואמרתי להמלאך: 'עשה עמי מה שתוכל כי לא אוכל לילך יותר רק הוליכינו בחזרה להשופטים ואברור העונש האחר.' כנ"ל ויענני המלאך שנית: 'כי לא אוכל לעשות זאת כי גם אני אענש מהם על מה שאיניני מקיים את ציום.' אזי אמרתי להמלאך שיוליכנו בחזרה ואברור העונש השני כנ"ל 'וגם אקבל עלי את העונש שלך על מה שלא שמרת מה שפקדוך.' אזי נתרצה לזה המלאך ואמר לי: 'כן דברת. אם תקבל עליך גם את עונש שלי אזי אוליכך בחזרה להשופטים.' וכן עשה. והלכתי עמו חזרה ג"כ [גם כן] חודש ימים עד שהעמיד אותי בפעם שנית לפני השופטים ועמדתי אצל הפתח. אזי נתן עיניו בי הראש ב"ד [בית דין] ויאמר לי: 'מה שובך בפה?' ואמרתי לו: 'שמעיני אדוני, כי לא אוכל

